

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๖.๔/ว ๒๐๔๓๕

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การสนับสนุนการดำเนินการตามมาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙

๒. สำเนาประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ด้วยหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ ๓๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยในการดำเนินการจะมีคณะทำงานตามคำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการภายใต้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๓๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการตรวจสอบหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙

กรมที่ดินพิจารณาแล้ว เพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้จังหวัดสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมที่ดินเมื่อได้รับการประสานงานเป็นหนังสือจากคณะทำงานตามคำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่เร่งดำเนินการตรวจสอบตามแนวทางประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าวข้างต้นให้แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา

๒. หากพบว่าไม่มีการระบุรายละเอียดของหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินที่ขอให้ตรวจสอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งข้อขัดข้องดังกล่าวให้คณะทำงานตามคำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทราบ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิรักษ์ ชื่นธนาวงศ์)

อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ

โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๓๙๔

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๓๖/๒๕๕๙

เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมาย

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ให้มีการส่งมอบพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่เสื่อมโทรมเพื่อนำพื้นที่ไปดำเนินการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม แต่จนถึงปัจจุบันได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่ายังมีแปลงที่ดินที่ยังมิได้ทำการสำรวจจริงวัด อยู่อีกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีผู้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวต่างไม่ให้ความร่วมมือหรือความยินยอมเพื่อเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม หรือแม้กระทั่งในบางรายที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว แต่การส่งมอบพื้นที่คืนเพื่อให้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนำไปดำเนินการจัดที่ดินตามกฎหมายก็ยังไม่ได้รับการปฏิบัติ ตามคำพิพากษา นอกจากนี้ ยังปรากฏว่ามีบุคคลซึ่งไม่มีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายเข้าใช้ ประโยชน์โดยอ้างสิทธิในที่ดินจากการซื้อขายต่อจากเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินหรือมีการเปลี่ยนมือที่ดิน ที่จัดให้แก่เกษตรกรเพื่อถือครองที่ดินเป็นแปลงขนาดใหญ่ และได้นำพื้นที่ดังกล่าวไปประกอบเกษตรกรรม ในรูปแบบการปลูกพืชเชิงเดี่ยวซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างรุนแรงในระยะยาว หรือในบางกรณี ปรากฏพื้นที่ข้างเคียงเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมยังคงเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งหากมีการใช้ประโยชน์ ที่ดินไม่เหมาะสม อาจมีปัญหากการบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติมซึ่งกระทบต่อความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในคำสั่งนี้ ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ ที่ดิน ดังต่อไปนี้

- (๑) ที่ดินที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๕๐๐ ไร่ ขึ้นไป
- (๒) ที่ดินที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินสันสิทธิ เข้าทำประโยชน์แล้วและครอบครองโดยบุคคลที่มีใช้ผู้ได้รับการจัดที่ดินมีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑๐๐ ไร่ ขึ้นไป
- (๓) ที่ดินที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ส่งมอบแก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว และมีเนื้อที่ตั้งแต่ ๕๐๐ ไร่ ขึ้นไป

การกำหนดพื้นที่เป้าหมายตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมประกาศกำหนด

ข้อ ๒ เมื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประกาศกำหนดพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๑) ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดปิดประกาศพื้นที่เป้าหมายไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งท้องที่ซึ่งพื้นที่เป้าหมายตั้งอยู่ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ปิดประกาศนั้น มีหน้าที่รักษาความมีอยู่หรือความสมบูรณ์ของประกาศด้วย

ข้อ ๓ ให้ผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๑) ยื่นคำร้องเพื่อแสดงสิทธิ ในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่น ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในสิบห้าวัน นับแต่วันปิดประกาศตามข้อ ๒ และให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดตรวจสอบหลักฐานแสดงสิทธิ ในที่ดินของผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่เป้าหมายให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้แสดงหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) โฉนดที่ดิน โฉนดตราจอง หรือตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว”

(๒) หนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. น.ส.๓ ข. หรือแบบ หมายเลข ๓)

(๓) หลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑)

(๔) ใบแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค. ๒)

(๕) ใบจอง

(๖) ใบเหี่ยยบย่ำ

(๗) หนังสือแสดงการทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (น.ค. ๓ กสน. ๓ หรือ กสน. ๕)

(๘) หนังสือแสดงสิทธิอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๔ ในพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๑) เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามข้อ ๓ หากผู้ ครอบครองที่ดินไม่มายื่นคำร้องแสดงสิทธิในที่ดิน หรือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาแล้ว ไม่เห็นชอบกับคำร้องตามข้อ ๓ หรือไม่ปรากฏว่ามีผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่เป้าหมาย ให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้งมีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้ผู้ครอบครองที่ดินออกจากพื้นที่เป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด และงดเว้นกระทำการใด ๆ ในบริเวณพื้นที่เป้าหมาย

(๒) สั่งให้ผู้ครอบครองที่ดินรื้อถอน ทำลาย หรือกระทำการอื่นใด แก่สิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใด ในพื้นที่เป้าหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง

(๓) เข้าไปทำการอันจำเป็นเพื่อการสำรวจและรังวัดพื้นที่เป้าหมาย หรือตรวจสอบ การครอบครองและการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ในบริเวณพื้นที่เป้าหมาย

(๔) ออกคำสั่งเรียกให้บุคคลใดมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่หรือมาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เป้าหมาย

(๕) ยึด รื้อถอน ทำลาย หรือกระทำการอื่นใด กับสิ่งปลูกสร้างที่เป็นอุปสรรคกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินไม่ปฏิบัติตาม (๒) หรือไม่ปรากฏว่ามีผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่เป้าหมาย

ข้อ ๕ ในพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๒) ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเลขธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้งมีอำนาจดำเนินการตามข้อ ๔ เมื่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติให้สันติสุขเข้าทำประโยชน์

ข้อ ๖ ในพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๑ (๓) ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเลขธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้งนำเจ้าพนักงานบังคับคดีเข้าไปดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและให้เจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจดำเนินการตามข้อ ๔

ข้อ ๗ ให้กองทัพบก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพบก หรือกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค มอบหมายเจ้าหน้าที่ในสังกัดของตนเข้าร่วมปฏิบัติการตามข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ ตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมร้องขอ โดยให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้นมีอำนาจตามข้อ ๔ ด้วย

ข้อ ๘ ให้บรรดาสสิ่งปลูกสร้างในบริเวณพื้นที่เป้าหมายที่ไม่เป็นอุปสรรคกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

ข้อ ๙ เมื่อได้ครอบครองพื้นที่เป้าหมายแล้ว ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเร่งดำเนินการให้มีการนำที่ดินมาจัดให้แก่เกษตรกร ดังต่อไปนี้

(๑) เกษตรกรตามนโยบายจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของรัฐบาล

(๒) เกษตรกรที่ถือครองที่ดินเดิมที่ได้รับการคัดเลือกตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้รวมถึงบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือผู้สืบสันดานของผู้ถือครองที่ดินเดิม ที่ได้ร่วมทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

การจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรตาม (๒) ต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาล

ข้อ ๑๐ ให้ผู้ครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขัดใช้หรือออกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการที่เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ ๔ (๕)

ข้อ ๑๑ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งนี้ ที่ได้กระทำการไปตามอำนาจหน้าที่โดยสุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกินสมควรแก่เหตุ ย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่ง ทางอาญา และทางวินัย แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่

ข้อ ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งนี้ ให้เจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อ ๑๓ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการตรวจสอบหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดิน
ของผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ และข้อ ๓ วรรคหนึ่ง ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงออกประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการตรวจสอบหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“พื้นที่เป้าหมาย” หมายความว่า ที่ดินที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๕๐๐ ไร่ ขึ้นไป ตามข้อ ๑ (๑) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีประกาศกำหนดพื้นที่และปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ตามข้อ ๒ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙

“ส.ป.ก.” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“ส.ป.ก. จังหวัด” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

“คำร้อง” หมายความว่า คำขอแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“หลักฐาน” หมายความว่า หลักฐานแสดงสิทธิของผู้ครอบครองที่ดินที่ยื่นพร้อมคำร้องไม่ว่าจะเป็นหลักฐานตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่น หรือหลักฐานอื่นใดที่แสดงว่าผู้ครอบครองที่ดินเป็นผู้ถือครองที่ดินเดิม

ข้อ ๒ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ส.ป.ก. จังหวัด ได้รับประกาศพื้นที่เป้าหมายจาก ส.ป.ก. ให้ ส.ป.ก. จังหวัด ปิดประกาศนั้น ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ซึ่งพื้นที่เป้าหมายตั้งอยู่ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ให้นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่ปิดประกาศนั้น มีหน้าที่รักษาความมีอยู่หรือความสมบูรณ์ของประกาศด้วย

ข้อ ๓ ให้ผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่เป้าหมายตามประกาศในข้อ ๒ ยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานที่ ส.ป.ก. จังหวัด แห่งท้องที่นั้น เพื่อแสดงสิทธิของผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ ดังต่อไปนี้

๓.๑ หลักฐานที่แสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่น

๓.๑.๑ โฉนดที่ดิน โฉนดตราจอง หรือตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว”

๓.๑.๒ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. น.ส.๓ ข.

หรือแบบหมายเลข ๓)

๓.๑.๓ หลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑)

๓.๑.๔ ใบแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิที่ดินตามมาตรา ๒๗ ทรี (ส.ค.๒)

๓.๑.๕ ใบจอง (น.ส.๒)

๓.๑.๖ ใบเหยียบย่ำ

๓.๑.๗ หนังสือแสดงการทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ได้แก่ หนังสือแสดงการทำประโยชน์ในเขตนิคมสร้างตนเอง (น.ค.๓) หรือหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในเขตนิคมสหกรณ์ (ก.ส.น. ๕)

๓.๑.๘ หนังสือแสดงสิทธิอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมาย

๓.๒ หลักฐานที่แสดงว่าผู้ครอบครองที่ดินเป็นผู้ถือครองที่ดินเดิม เช่น ภ.บ.ท.๕ ใบเสร็จการเสียภาษีบำรุงท้องที่ สัญญาซื้อขาย เป็นต้น และต้องเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ มีผลบังคับใช้

ข้อ ๔ ให้ ส.ป.ก. จังหวัด ตรวจสอบคำร้องและหลักฐานของผู้ครอบครองที่ดินที่ยื่นภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๓ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องพร้อมหลักฐาน โดยให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงและตำแหน่งที่ตั้งที่ดินตามหลักฐานที่ยื่นกับที่ตั้งที่ดินในพื้นที่เป้าหมายเป็นสำคัญตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

๔.๑ กรณีหลักฐานที่ยื่นสามารถตรวจสอบพิกัดตำแหน่งได้ ได้แก่ โฉนดที่ดิน น.ส.๓ ก. ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงของหลักฐานกับฉบับสำนักงานที่ดิน และตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินตามหลักฐานกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ หรือระวางรูปถ่ายทางอากาศ มาตราส่วน ๑ : ๕,๐๐๐ ของสำนักงานที่ดินท้องที่

๔.๒ กรณีหลักฐานที่ยื่นไม่สามารถตรวจสอบพิกัดตำแหน่งได้ ได้แก่ โฉนดตราจอง หรือตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” น.ส.๓ น.ส.๓ ข. หรือแบบหมายเลข ๓ ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงของหลักฐานกับฉบับสำนักงานที่ดิน และตำแหน่งที่ตั้งกับสำนักงานที่ดินท้องที่เพียงเท่าที่สามารถตรวจสอบได้ และเขตการปกครองที่ปรากฏในหลักฐานว่า ตรงกันหรือสัมพันธ์กับเขตการปกครองที่ตั้งที่ดินในบริเวณพื้นที่เป้าหมายหรือไม่ อย่างไร สำหรับแบบหมายเลข ๓ ให้ตรวจสอบเพิ่มเติม ดังนี้

๔.๒.๑ แบบหมายเลข ๓ ที่ออกก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลใช้บังคับ ผู้ครอบครองที่ดินต้องนำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) มายื่นประกอบกัน ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงและตำแหน่งที่ตั้งกับการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑)

๔.๒.๒ แบบหมายเลข ๓ ที่ออกภายหลังวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลใช้บังคับ ไม่ต้องนำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) มายื่นประกอบ และให้ตรวจสอบตำแหน่งที่ตั้งของเขตการปกครองที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าวว่า ตรงกันหรือมีการเปลี่ยนแปลงสัมพันธ์กับเขตการปกครองที่ตั้งที่ดินในบริเวณพื้นที่เป้าหมายหรือไม่ อย่างไร

๔.๓ กรณีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงของหลักฐานกับสำนักงานที่ดินท้องที่ และตำแหน่งที่ตั้งของหลักฐาน ดังนี้

๔.๓.๑ ให้ตรวจสอบเขตการปกครองที่ตั้งที่ดินที่ปรากฏในหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) ต้องตรงกันหรือมีการเปลี่ยนแปลงสัมพันธ์กับเขตการปกครองที่ตั้งที่ดินในบริเวณพื้นที่เป้าหมายหรือไม่ อย่างไร

๔.๓.๒ กรณีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) มีด้านหนึ่งด้านใดหรือหลายด้านจดป่าหรือที่รกร้างว่างเปล่า ให้คำนวณเนื้อที่โดยประมาณโดยยึดถือระยะที่ปรากฏในหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เป็นหลัก ✓

๔.๔ กรณีใบแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรี (ส.ค.๒) ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงและตำแหน่งที่ตั้งกับสำนักงานที่ดินท้องที่ และเขตการปกครองที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าวว่าตรงกันหรือมีการเปลี่ยนแปลงสัมพันธ์กับเขตการปกครองที่ตั้งที่ดินในบริเวณพื้นที่เป้าหมายหรือไม่ อย่างไร หลักฐานนั้นต้องมีการแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรีแห่งประมวลกฎหมายที่ดินไว้ก่อนมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในท้องที่ดังกล่าว

๔.๕ กรณีใบจอง (น.ส.๒) ผู้ครอบครองที่ดินต้องเป็นผู้มีชื่อในใบจอง หรือเป็นทายาทโดยธรรมของผู้มีชื่อในใบจองเท่านั้น และให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงและตำแหน่งที่ตั้งกับสำนักงานที่ดินท้องที่ และเขตการปกครองที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าวว่า ตรงกันหรือมีการเปลี่ยนแปลงสัมพันธ์กับเขตการปกครองที่ตั้งที่ดินในบริเวณพื้นที่เป้าหมายหรือไม่ อย่างไร

๔.๖ กรณีหลักฐานใบเหยียบย่ำ ผู้ครอบครองที่ดินต้องเป็นผู้มีชื่อในใบเหยียบย่ำ หรือเป็นทายาทโดยธรรมของผู้มีชื่อในใบเหยียบย่ำเท่านั้น และให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงและตำแหน่งที่ตั้งดังนี้

๔.๖.๑ ใบเหยียบย่ำที่ออกก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลใช้บังคับผู้ครอบครองที่ดินต้องนำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) มายื่นประกอบกัน ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงและตำแหน่งที่ตั้งเช่นเดียวกับกรณีการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑)

๔.๖.๒ ใบเหยียบย่ำที่ออกภายหลังวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลใช้บังคับ ไม่ต้องนำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) มายื่นประกอบกันเขต ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงและตำแหน่งที่ตั้งกับเขตการปกครองที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าวว่า ตรงกันหรือมีการเปลี่ยนแปลงสัมพันธ์กับเขตการปกครองที่ตั้งที่ดินในบริเวณพื้นที่เป้าหมายหรือไม่ อย่างไร

๔.๗ กรณีหนังสือแสดงการทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หนังสือแสดงการทำประโยชน์ในเขตนิคมสร้างตนเอง (น.ค.๓) หรือหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในเขตนิคมสหกรณ์ (ก.ส.น. ๕) ต้องออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่มีผลใช้บังคับไว้ก่อนมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในท้องที่ดังกล่าว ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงกับหน่วยงานของรัฐผู้ออกหนังสือและตำแหน่งที่ตั้งกับแผนที่แนบท้ายกฎหมายนั้น ๆ

๔.๘ กรณีหนังสือแสดงสิทธิอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น น.ค.๑ - น.ค.๒ หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ใบสัมปทาน เป็นต้น ต้องเป็นการออกโดยชอบด้วยกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าก่อนหรือหลังมีการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในท้องที่ดังกล่าว ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงกับหน่วยงานของรัฐผู้ออกหนังสือและตำแหน่งที่ตั้งกับแผนที่แนบท้ายกฎหมายนั้น ๆ

๔.๙ กรณีหลักฐานที่แสดงว่าผู้ครอบครองที่ดินเป็นผู้ถือครองที่ดินเดิม เช่น กรณี ก.บ.ท.๕ หรือใบเสร็จการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ให้ตรวจสอบความมีอยู่จริงกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ออกหลักฐานนั้น และให้สอบสวนสภาพการทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ยื่นคำร้อง ขอให้จจริงจากผู้ถือครองที่ดินข้างเคียง คำรับรองผู้ปกครองท้องที่

ข้อ ๕ กรณี ส.ป.ก. จังหวัด ตรวจสอบแล้ว เห็นว่าหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ครอบครองที่ดินน่าเชื่อถือว่ามีอยู่จริงและตำแหน่งที่ตั้งที่ดินตามหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินที่ยื่นตรงกับที่ดินบริเวณพื้นที่เป้าหมาย และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๔.๑ ถึงข้อ ๔.๘ ให้รายงาน ส.ป.ก. เพื่อขอยุติเรื่องโดยด่วน

เมื่อได้รับเรื่องจาก ส.ป.ก. จังหวัด แล้ว ให้ ส.ป.ก. เร่งดำเนินการตรวจสอบและแจ้งผลให้ ส.ป.ก. จังหวัด ทราบ กรณี ส.ป.ก. เห็นพ้องด้วย ให้ส่งยุติการดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายนั้น หากไม่เห็นพ้องด้วย ให้ดำเนินการตามข้อ ๔ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ ต่อไป

ในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏข้อเท็จจริงเป็นที่ประจักษ์ว่าหลักฐานที่ยื่นน่าเชื่อถือได้ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น เคยมีการยื่นออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินแต่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่สำนักงานที่ดินจะออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินได้ เป็นต้น ให้ส่งเรื่องให้ ส.ป.ก. พิจารณาโดยด่วน หาก ส.ป.ก. พิจารณาเห็นพ้องด้วยกับผลการตรวจสอบของ ส.ป.ก. จังหวัด ให้ส่งกรมที่ดินตรวจสอบเป็นรายกรณี ๆ ไป

ข้อ ๖ กรณีผลการตรวจสอบหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือกฎหมายอื่นของผู้ครอบครองที่ดินตามข้อ ๓.๑ ปรากฏว่าเป็นหลักฐานที่ไม่มีอยู่จริงหรือตำแหน่งที่ตั้งที่ดินตามหลักฐานไม่ตรงตามตำแหน่งของที่ดินบริเวณพื้นที่เป้าหมายตามประกาศ และไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้อ ๔ หรือมิได้เป็นผู้ถือครองที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งผู้ครอบครองที่ดินให้ทราบผลการตรวจสอบว่า ส.ป.ก. จังหวัด ไม่เห็นชอบกับคำร้อง และให้ดำเนินการตามข้อ ๔ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ ต่อไป

ข้อ ๗ กรณีผลการตรวจสอบหลักฐานที่แสดงว่าผู้ครอบครองที่ดินเป็นผู้ถือครองที่ดินเดิมตามข้อ ๓.๒ ปรากฏว่าผู้ยื่นคำร้องเป็นผู้ถือครองที่ดินเดิมในพื้นที่พื้นที่เป้าหมายนั้น ให้ ส.ป.ก. จังหวัดส่งเรื่องให้ ส.ป.ก. พิจารณาโดยด่วน หาก ส.ป.ก. พิจารณาเห็นพ้องด้วยกับผลการตรวจสอบของ ส.ป.ก. จังหวัด ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๒) ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ ต่อไป

ข้อ ๘ กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามประกาศนี้ ให้เสนอเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์